Stanovisko Unie zaměstnavatelských svazů ČR k záměru snížit financování soukromých škol

V Praze dne 14. září 2026

Unie zaměstnavatelských svazů ČR nesouhlasí se záměrem snížit státní financování soukromých škol. Takový krok považujeme za ekonomicky krátkozraký, systémově nesprávný a v konečném důsledku potenciálně nákladnější i pro veřejné rozpočty.

Soukromé školy nejsou okrajovým nebo nadstandardním prvkem určeným pouze pro úzkou skupinu obyvatel. Jsou standardní, zákonem regulovanou součástí české vzdělávací soustavy, která doplňuje kapacity veřejných škol, rozšiřuje nabídku vzdělávání a reaguje na potřeby rodičů, žáků, studentů, ale také zaměstnavatelů a trhu práce.

Význam soukromého školství přitom v posledních letech roste. Mezi školními roky 2020/2021 a 2025/2026 se počet dětí, žáků a studentů v soukromých mateřských, základních, středních, speciálních a vyšších odborných školách zvýšil o **39 334, tedy téměř o 40 %**. V současnosti soukromé školy vzdělávají například více než **83 tisíc středoškoláků, což představuje 16,1 % všech žáků středních škol**, a přes 8,5 tisíce studentů VOŠ, tedy 37,3 % tohoto segmentu.

Soukromé školy veřejným rozpočtům náklady také šetří

Za zásadní považujeme odmítnout představu, že státní příspěvek soukromým školám je jakousi dotací jejich vlastníkům nebo darem rodičům, kteří se rozhodli pro soukromé vzdělávání.

Jde o spolufinancování vzdělávání konkrétních dětí a studentů, kteří mají stejný nárok na vzdělávání a jejichž rodiče stejně jako ostatní občané odvádějí daně.

Financování soukromých škol je navíc zákonem přesně regulováno, je navázáno na skutečné počty dětí, žáků a studentů a na kapacity zapsané ve školském rejstříku. Základní dotace přitom podle podkladového materiálu představuje pouze 60 % dotace srovnatelného typu školy ve vzdělávací soustavě. Vyšší úroveň financování je spojena s dalšími zákonnými podmínkami, včetně pravidel pro nakládání se ziskem.

Také konkrétní ekonomická data ukazují, že veřejné náklady na vzdělávání žáka soukromé školy mohou být výrazně nižší. Podle údajů citovaných Hospodářskými novinami činily v roce 2024

Na Pankráci 322/26 | 140 00 Praha 4 | +420 735 751 961 | +420 739 792 333
info@uzs.cz | www.uzs.cz | IČ: 22718729

veřejné výdaje na žáka veřejné základní školy přibližně 138 200 Kč ročně, zatímco u soukromých a církevních škol se při zvýšené dotaci pohybovaly zhruba od 88 300 do 98 100 Kč. Soukromý zřizovatel přitom ze svých prostředků financuje také budovy, rekonstrukce, vybavení a další investice.

Také mezinárodní srovnání OECD citované v podkladovém dokumentu ukazuje, že na neterciární úrovni vlády v průměru vydávají na žáka soukromé školy přibližně o 40 % méně veřejných prostředků než na žáka veřejné školy.

Zdánlivá úspora se může státu prodražit

Právě proto je podle UZS ČR nutné posuzovat případné snížení dotací nikoliv pouze účetně na úrovni jedné rozpočtové kapitoly, ale podle jeho celkového dopadu na veřejné finance.
Snížení státního financování bude mít v zásadě dva možné důsledky: zvýšení školného nebo ekonomické problémy části škol vedoucí v krajním případě až k omezení jejich kapacity či ukončení činnosti.

V prvním případě by stát přispěl k tomu, že se soukromé vzdělávání stane méně dostupným pro rodiny se středními příjmy a bude se stále více stávat výsadou vysokopříjmových domácností. Na toto riziko upozorňuje také komentář Hospodářských novin: veřejné financování umožňuje udržovat školné na dostupnější úrovni a některým školám umožňuje nabízet stipendia.

Druhý scénář je z pohledu veřejných rozpočtů ještě problematičtější. Dítě odchodem ze soukromé školy ze vzdělávacího systému nezmizí. Pokud soukromá škola svou činnost omezí nebo ukončí, musí jeho vzdělávání převzít veřejná škola. Stát, kraj či obec potom musí financovat nejen pedagogy a provoz, ale v případě nedostatečných kapacit také vznik nových tříd, budov a další infrastruktury. Zdánlivá úspora několika miliard korun tak nemusí být skutečnou úsporou – část nákladů se pouze přesune jinam a může být dokonce vyšší. Tento mechanismus potvrzuje jak předložený materiál, tak argumentace zveřejněná v Hospodářských novinách.

Soukromé školství je důležité také pro zaměstnavatele

Z pohledu UZS ČR nelze diskusi redukovat pouze na vztah státu a jednotlivých zřizovatelů škol. Vzdělávací systém je jedním ze základních předpokladů fungujícího trhu práce.

Zvláště významná je role soukromého sektoru ve středním a vyšším odborném vzdělávání, kde soukromé školy představují významnou část vzdělávacích kapacit. Soukromé školy často pružněji reagují na změny trhu práce, vznik nových profesí a potřeby zaměstnavatelů. Samotný podkladový materiál proto mezi hlavními závěry výslovně uvádí, že soukromé školy reagují nejen na poptávku rodičů a studentů, ale také na potřeby firem, zaměstnavatelů a trhu práce.

Současně přispívají k inovacím ve vzdělávání. Využívají například projektovou výuku, formativní hodnocení či bilingvní programy, přičemž stejně jako veřejné školy podléhají státní kontrole, musí respektovat rámcové vzdělávací programy a kontroluje je Česká školní inspekce.

UZS ČR proto vyzývá k zachování stabilního systému financování

České školství potřebuje především stabilitu, předvídatelnost a dostatečné kapacity, nikoliv vytváření konfliktu mezi veřejnými a soukromými školami. Oba sektory nejsou konkurenty – společně vytvářejí jednu vzdělávací soustavu.

UZS ČR proto odmítá plošné snižování státního financování soukromých škol. Případné změny systému musí vycházet z důkladné analýzy skutečných nákladů na vzdělávání jednoho žáka, dopadu na kapacity veřejného školství, investičních nákladů státu, krajů a obcí a dopadů na rodiny.

Pokud stát sníží financování soukromých škol, neznamená to, že ušetří za vzdělávání jejich žáků. Může pouze dosáhnout toho, že část nákladů, které dnes nesou soukromí zřizovatelé a rodiče, bude muset v budoucnu převzít veřejný sektor.

Z pohledu Unie zaměstnavatelských svazů ČR by proto bylo ekonomicky i systémově chybné oslabovat segment, který prokazatelně rozšiřuje vzdělávací kapacity, přináší do systému soukromé prostředky a pomáhá reagovat na potřeby zaměstnavatelů a trhu práce.

Soukromé školství není luxus, který si stát může dovolit přestat podporovat. Je funkční součástí vzdělávací soustavy, která státu část jeho nákladů naopak šetří.

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA
prezident